

Etika a korupce: kauza Čunek – věčné téma

Nedávno se objevila na obrazovkách ČT24 známá tvář – bývalý starosta Vsetína, vicepremiér Topolánkovy vlády a senátor Jiří Čunek. V komunálních volbách zaznamenal výrazný úspěch – hlas mu dala asi polovina obyvatel Vsetína.

V rozhovoru s redaktorkou pan senátor nejprve ocenil věrnost občanů Vsetína, kteří se nenechali ovlivnit štvavou kampaní, vedenou proti němu v médiích, na které se podílela i Česká televize. Na to reagovala redaktorka tvrzením, že televize pouze přejímá zprávy odjinud¹. Připomněla někdejší výhradu žurnalistů „že neuměl přesvědčivě vysvětlit původ svých financí“. Pan Čunek na to odpověděl, že si údaje, na které se ho tehdy ptali, stěží mohl pamatovat; některé ani nemohl znát. To paní redaktorku zřejmě zcela neuspokojilo. Zeptala se ho, v čem jako politik selhal a na roli nejvyšší státní zástupkyně Vesecké v jeho kauze. Pan senátor odpověděl, že byl příliš důvěřivý k novinářům. Aby je přesvědčil, zval je dokonce k sobě domů (což zřejmě nepomohlo). Paní Dr. Vesecká jednala prý v jeho kauze naprosto správně, když zastavila nesmyslné stíhání. Nakonec pan Čunek uvedl, že na Vsetínské radnici proběhlo (v souvislosti s jeho kauzou) asi 80 kontrol, což jistě není běžné. Patrně se usilovně snažili najít něco kompromitujícího, ale všechno bylo v pořádku.

Paní dr. Vesecká byla nedávno odvolána z místa nejvyšší státní zástupkyně, ač k tomu zřejmě nebyl žádný zákonný důvod. Klade se jí za vinu, že nepostupovala nestranně, že se nechala ovlivnit politikou. Zdá se však, že je tomu právě naopak: zachovala se velmi statečně a přes mediální štvavici zastavila stíhání nevinného člověka, který komusi na politické scéně vadil. Důvody pro odvolání jsou výlučně politické – ztratila důvěru veřejnosti vlivem falešné mediální kampaně. Strana *Věci veřejné*, která prosadila její odvolání, jedná patrně v dobrém úmyslu, ale z neznalosti se dopouští osudných omylů. Různí komentátoři se dodnes odvolávají na Čunkovu kauzu jako na případ politické korupce – jeho kauza prý měla být „zametena pod koberec“, aby přežila Topolánkova vláda. Všechna fakta však svědčí o něčem jiném – jde o případ *zneužití justice* v politickém soupeření².

Čukovu kauzu vlastně vyvolala jakási scéna mezi ním a jeho (bývalou) sekretářkou. Ve snaze se pomstít obvinila svého bývalého šéfa nejprve ze sexuálního obtěžování, a když to nezabralo, obvinila jej z korupce. Obvinění nevypadalo nejprve příliš věrohodně – k uplácení mělo dojít před pět let předtím a mělo to souviset s levným odprodejem obecních bytů³. Obvinění člena vlády se však velice hodilo politickým oponentům, kteří rozjeli mediální kampaň, která zřejmě padla v médiích na velmi úrodnou půdu. Zafungoval efekt používaný již nacistickou propagandou – *stokrát opakovaná lež se stává pravdou*⁴. Mám pocit, že kampaň musel řídit nějaký mediální odborník, který studoval Čunkovy materiály a dodával médiím patřičně upravené informace. Možná měla tato kauza odvést pozornost od skutečných případů korupce, kdy nejde o půl miliónu jako v Čunkově případě, ale o desítky miliard. Korupčníci si mohou mnout ruce – akce se jim podařila.

V celé kauze se projevil slabiny našich médií – stádní chování žurnalistů, nekritičnost a nerespektování zásady *presumpce nevinny*. Čunek měl svoje zastánce – ti se však v médiích (až

¹ Tím, možná nechtěně uhodila hřebík na hlavičku. Vysílání ČT24 často připomíná kafemlejek, chybí tam redaktor, který by zprávy zhodnotil a dal zpravodajskému vysílání vlastní tvář. Zákulisí této stanice má osvětlit nový pořad „*Highlight*“, tj. světlé místo nebo „zlatý hřeb“. Že by čeština byla tak chudá?

² Upozornila na to sama dr. Vesecká již před časem v jednom studentském časopise; k novinářům a k veřejnosti to ovšem nedolehlo

³ Věc byla značně komplikovaná a sekretářka mohla stěží posoudit, zda šlo skutečně o braní úplatku. K tomu dospělo i pozdější soudního líčení, kde byla souzena pro křivé svědectví. Klíčovou roli zde zřejmě sehrál právník, který sepsal obvinění. Ten musel vědět o co jde a patrně byl nějak motivován.

⁴ A také: *velká lež je lepší než malá lež*

na jednu výjimku – senátor Štětina) neobjevili. Poslal jsem tehdy asi 10 dopisů do několika redakcí a upozorňoval na nekorektnost uveřejňovaných zpráv. Pouze Právo otisklo část mého dopisu; z jedné redakce jsem dostal odpověď, že mám sice pravdu, ale „*je to nepublikovatelné*“. Jak vidět, naše média nejsou svobodná, ale někomu (neznámému a mocnému) slouží.

Pan Čunek mohl být po posledních volbách zase starostou Vsetína, ale údajně raději zůstává v pozadí. Jeho jméno je pro většinu veřejnosti spojeno s korupcí. Mezi novináři se dosud nenašel nikdo, kdo byl věc dal do pořádku a panu Čunkovi se omluvil.

Pokud se dnes mluví o boji s korupcí, měli bychom vědět, proti čemu vlastně bojujeme. Podle slovníku znamená korupce „zkaženost“ - nečestné, nezákonné či nemorální jednání⁵, zvláště ze strany státních úředníků. Tento pojem tedy předpokládá existenci etických norem. U nás se v rámci „boje s korupcí“ často stíhají a trestají naprosto čestní lidé, kteří se nějak společensky angažují, upozorňují na negativní společenské jevy a pod. Na druhé straně se ti, kteří tyjí na úkor ostatních, schovávají za různé paragrafy, často „šité jim na míru“⁶, a mohou si zaplatit ty nejlepší advokáty. Skutečný boj s korupcí je také podmíněn situací v médiích, která vytvářejí či ovlivňují veřejné mínění – v nich se musí vést opravdu věcná a svobodná diskuse.

V Davli, 2. ledna 2011

Jan Matys

---

⁵ LONGMAN Dictionary of Contemporary English

⁶ Přílepky k zákonům